

MEJORANDO EL USO DE LOS ANTÍDOTOS EN CATALUÑA: UNA ALIANZA ESTRATÉGICA

Manel Rabanal Tornero

Direcció General d'Ordenació Professional i
Regulació Sanitària. Departament de Salut.

ANTECEDENTES

DISPONIBILIDAD DE LOS ANTÍDOTOS

- La frecuencia de la presentación de la intoxicación en una zona geográfica concreta.

- La urgencia en la administración del antídoto, en función del tiempo de exposición.

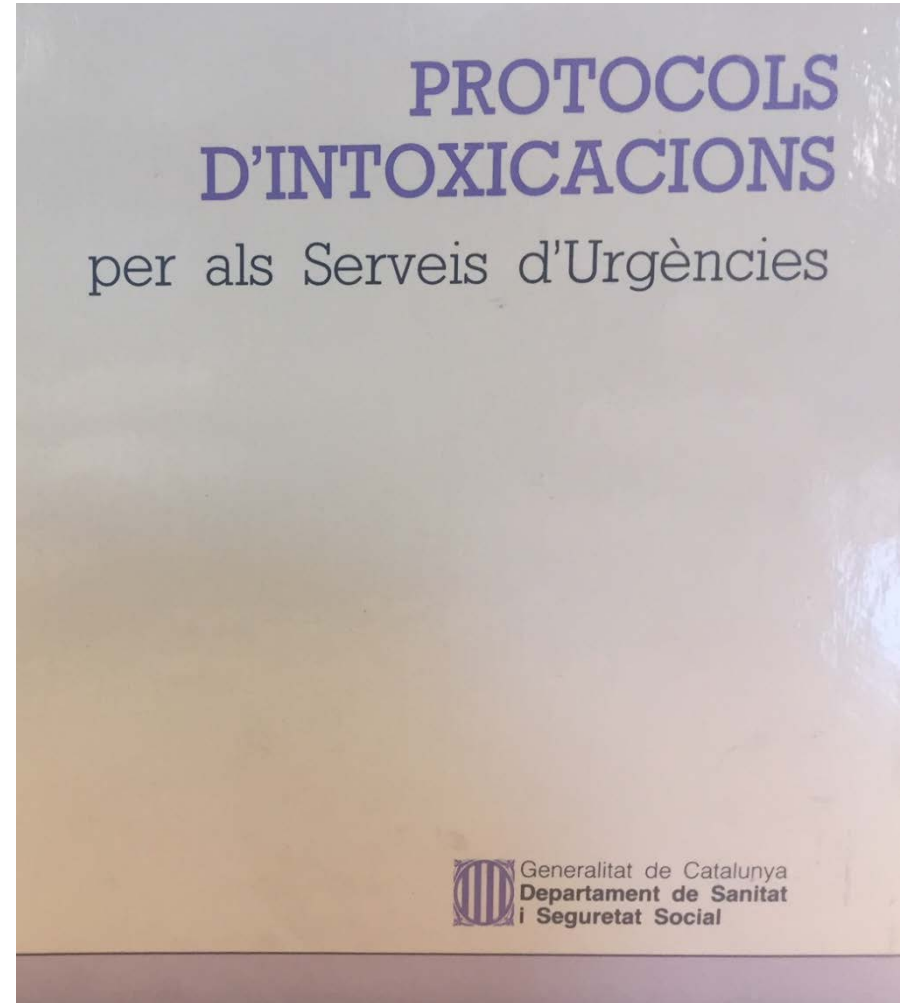
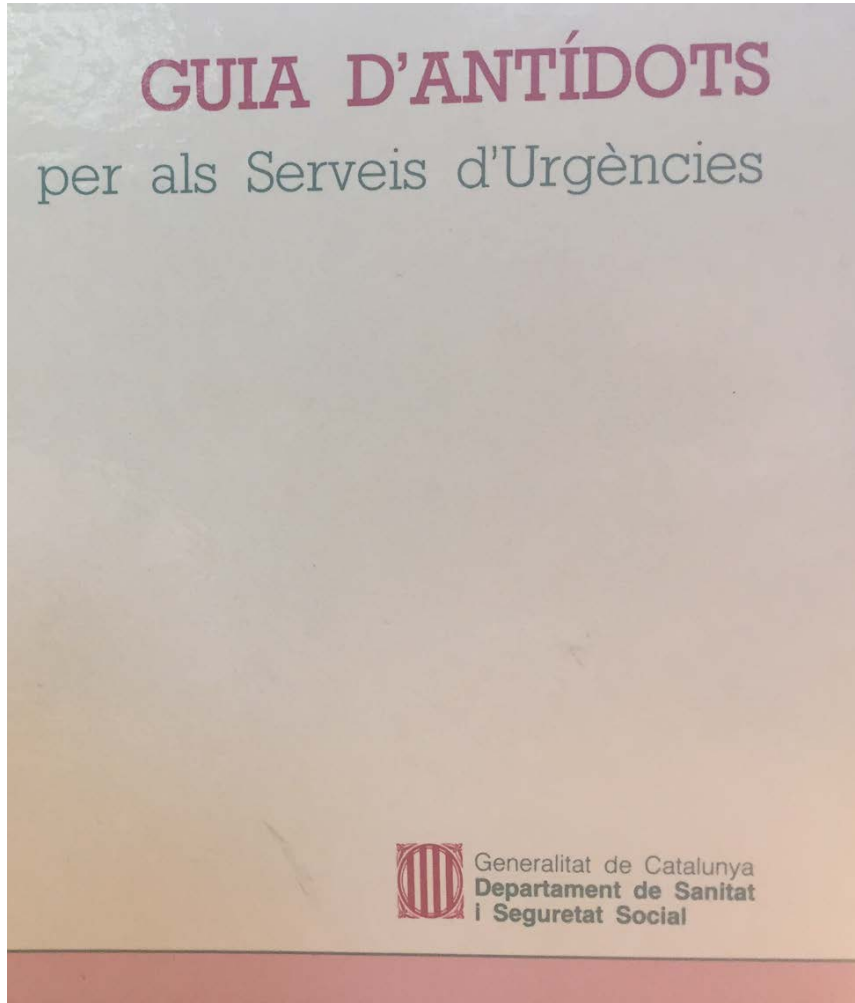

- La accesibilidad al tratamiento (medicamentos en situaciones especiales, medicamento extranjero, fórmulas magistrales,...)

- El coste de los antídotos y las fechas de caducidad.

ANTECEDENTES (1986-1988)

ANTECEDENTES (2014-2016)

MINISTERIO
DE JUSTICIA

En muchas de las intoxicaciones atendidas por el SIT se plantea la necesidad del uso de antídotos, y en numerosas ocasiones es preciso conocer el centro más cercano al intoxicado donde ese antídoto se encuentra disponible.

La Directiva CEE de 22/11/89 estableció una clasificación de los antídotos en relación al tiempo de disponibilidad de los mismos en su utilización de urgencia, que les adjuntamos en anexo.

Por ello, le ruego nos faciliten listado de antídotos disponibles en cada uno los centros sanitarios dependientes de su Consejería, con el fin de poder mejorar la atención a las intoxicaciones urgentes de especial gravedad, que son precisamente las que requieren antídotos para su tratamiento.

Conocer si los centros hospitalarios que atienden urgencias toxicológicas disponen de los antídotos necesarios.

PRIMEROS PASOS: ESTUDIO DE DISPONIBILIDAD

ARTÍCULO ESPECIAL

Recomendaciones de disponibilidad y utilización de antídotos en los hospitales según su nivel de complejidad asistencial

+

Consulta de disponibilidad en Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Raquel Aguilar-Salmerón¹, Lúdia Martínez-Sánchez², Antoni Broto-Sumalla³,
Edurne Fernández de Gamarra-Martínez⁴, Milagros García-Pelaéz⁵, Santiago Nogué-Xarau⁶

Estudio cualitativo y cuantitativo sobre la disponibilidad de los antídotos en los centros hospitalarios de Catalunya.

Planificar actuaciones futuras de optimización del uso de los antídotos

PRIMEROS PASOS: ESTUDIO DE DISPONIBILIDAD

Estudio descriptivo y transversal realizado en 70 centros hospitalarios públicos y privados:

- a) Que dispusieran de servicio de farmacia.
- b) Que dispusieran de servicio de urgencias.
- c) Que formaran parte del SISCAT o, de no formar parte, que sean referentes en su territorio.

- Se diseñó una **ENCUESTA** que incluía **47 medicamentos**, mas un apartado abierto a otras sustancias. Se debía cumplimentar la presencia o ausencia del medicamento y el **nombre de unidades** de antídoto disponible en Farmacia i/o Urgencias.

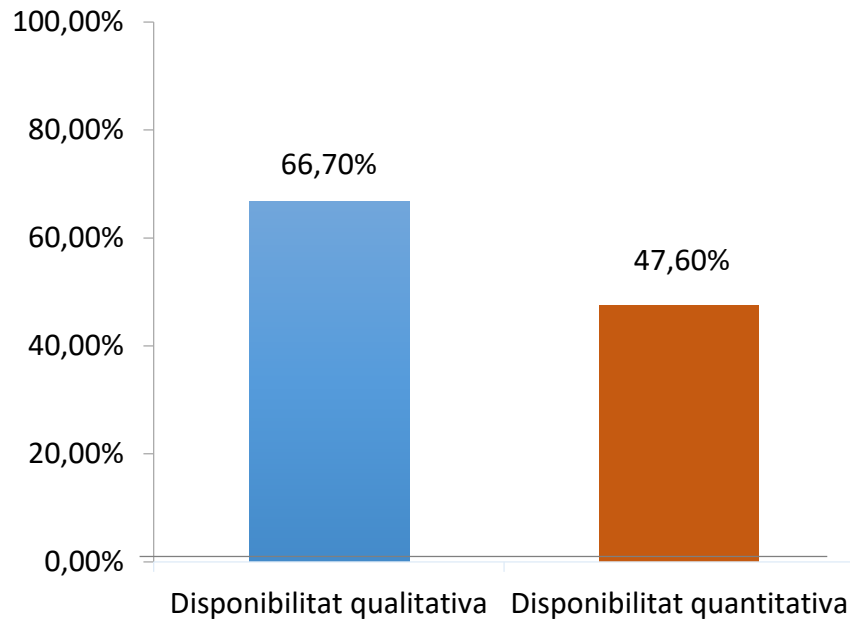
Nivel A: hospitales comarcales

Nivel B: hospitales de referencia a nivel provincial o de alta tecnología

PRIMEROS PASOS: ESTUDIO DE DISPONIBILIDAD

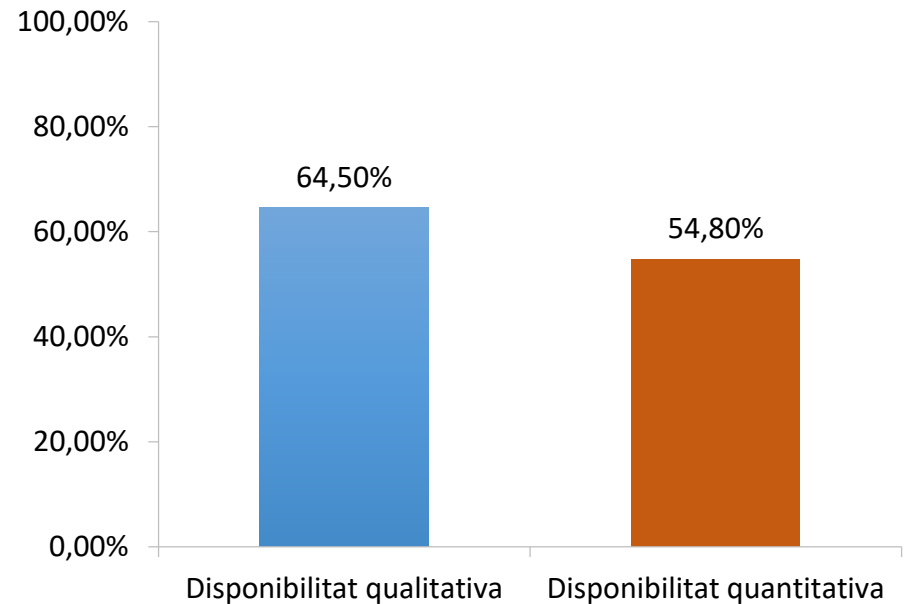
Disponibilidad cualitativa y cuantitativa global de los antídotos

Hospitales de Nivel A

21 ANTÍDOTOS

Hospitales de Nivel B

32 ANTÍDOTOS

GUÍA DE ANTÍDOTOS

Guia d'antídots

per als centres hospitalaris de Catalunya

Juny de 2016

 Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

XARXA
D'ANTÍDOTS

SCFC

- Documento actualizado de recomendaciones cualitativas y cuantitativas sobre los antídotos que deberían estar presentes en los hospitales de Cataluña, en función de su nivel de complejidad asistencial.
- Establecer las indicaciones toxicológicas y recomendaciones más consensuadas de posología en adultos y niños.
- Aportar información relevante para los profesionales sanitarios de los centros hospitalarios de Cataluña.
- Mejorar la calidad en el acceso y uso de este tipo de medicamentos.

CANAL MEDICAMENTS I FARMÀCIA

Inici > Professionals > Gestió del coneixement > Antídots

☰ Antídots

Una *intoxicació aguda* es defineix com la presència de manifestacions clíniques posteriors a l'exposició recent a una substància química, en dosis potencialment tòxiques. En l'actualitat, el tractament d'aquest tipus d'intoxicacions depèn, entre altres factors, del tòxic responsable i la dosi, del temps transcorregut des de l'exposició i de les manifestacions clíniques i biològiques que produeix, i es fonamenta en quatre tipus d'accions:

1. Adoptar mesures simptomàtiques i de suport, com ara l'aplicació d'oxigen, l'administració de fàrmacs antiarítmics, anticonvulsius...
2. Reduir l'absorció del tòxic amb mesures com ara la rentada gàstrica o l'administració de carbó actiu.
3. Afavorir l'eliminació del tòxic mitjançant l'hemodiàlisi o una diuresi alcalina, entre d'altres.
4. Neutralitzar o inhibir l'acció tòxica mitjançant substàncies o medicaments que reben el nom de *antídots*.

Tot i que el tractament de la majoria de pacients intoxicats requereix únicament mesures simptomàtiques o de suport, l'administració d'antídots específics pot tenir un paper important en el tractament del pacient intoxicat, i arribar, fins i tot, a condicionar-ne la supervivència, tot i malgrat haver rebut un tractament de suport adequat.

A Catalunya, els serveis de farmàcia dels centres hospitalaris són els encarregats d'adquirir, conservar i dispensar els antídots als diferents àmbits sanitaris on sigui necessari disposar-ne.

No obstant, la legislació actual no especifica els antídots que cal disposar, la quantitat i el lloc on s'han d'ubicar, motiu pel qual es necessari elaborar unes recomanacions per tal d'afavorir-ne la disponibilitat i l'accessibilitat. Per aquest motiu la Direcció general d'Ordenació Professional i Regulació Sanitàries i el Grup de Treball d'Antídots de la Societat Catalana de Farmàcia Clínica han sumat esforços per millorar aquesta situació.

En aquesta pàgina web, trobareu tota la informació relacionada amb l'ús dels antídots a Catalunya, com la publicació de la [Guia d'Antídots per als centres hospitalaris de Catalunya](#), butlletins o articles relacionats amb l'ús i la disponibilitat d'aquests antídots com el [Butlletí d'Antídots de Catalunya \(BAC\)](#), així com un enllaç a la [xarxa virtual d'antídots](#), creada pel Grup de Treball d'Antídots de la Societat Catalana de Farmàcia Clínica, que pretén ser una eina per facilitar l'accessibilitat i disponibilitat d'aquests tractaments entre els centres hospitalaris de Catalunya.

Guia d'antídots per als centres hospitalaris de Catalunya

Versió en català

Guía de antídotos para los centros hospitalarios de Cataluña

Versión en castellano

Enllaços d'interès

- [Xarxa d'antídots de Catalunya. Societat Catalana de Farmàcia Clínica.](#)
- [Butlletí d'Antídots de Catalunya.](#)
- [III Jornada d'Antídots: 21 de juny a Barcelona](#)

Articles relacionats

- [Aguilar R. et al. Recomanacions de disponibilitat i utilització d'antídots. Emergències 2016. !\[\]\(a43b62a38b6e2844e794f4301a08d3ba_img.jpg\) \[94,92 KB\]](#)
- [Rabanal M. et al. Situació actual de disponibilitat d'antídots. Pòster V Jornada Pla de Salut. !\[\]\(6e4ee66e87e896673b3d048b72667243_img.jpg\) \[418,71 KB\]](#)

INCORPORACIÓN AL PLA DE SALUT 2016-2020

Pla de Salut
de Catalunya 2016-2020

 Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Línea 8 de 12: Excelencia y seguridad

- La promoción y la garantía de la calidad y la seguridad asistenciales se vehiculan en diferentes estrategias.
- Proyecto 8.1. Atención sanitaria de calidad y excelente.
- Es necesario una optimización de la gestión sanitaria en el uso de los antídotos en los centros hospitalarios y los servicios de urgencia.

ESTRATEGIA 2016-2020

PLANIFICAR, DISEÑAR Y MEJORAR LA EFICIENCIA DEL USO DE ANTÍDOTOS EN CATALUÑA

COMITÈ SOBRE L'ÚS DELS ANTÍDOTS A CATALUNYA

 Generalitat de Catalunya
Departament de Salut
Direcció General d'Ordenació
Professional i Regulació Sanitària

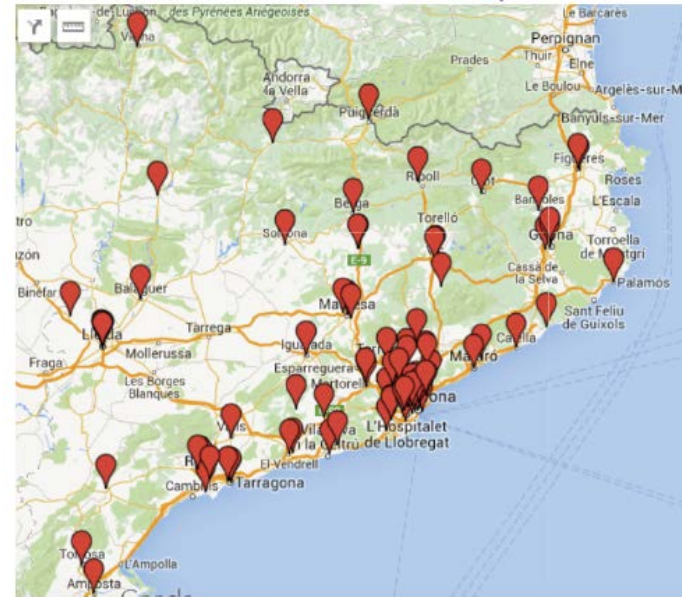
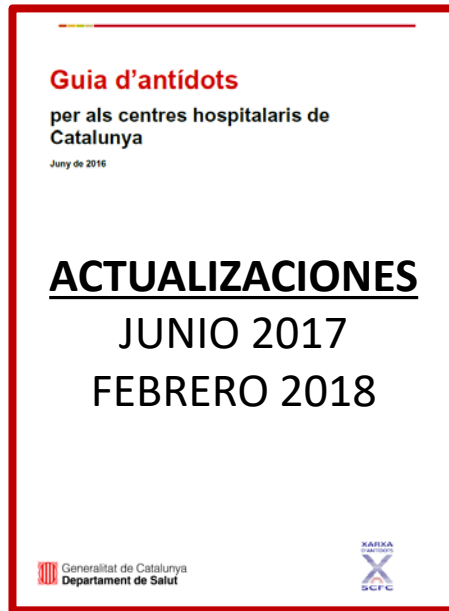
- 1.- Optimizar el uso de los antídotos en Cataluña.
- 2.- Generar conocimiento en materia de antídotos.
- 3.- Difusión del conocimiento en materia de antídotos.

ESTRATEGIA 2016-2020

1.- OPTIMIZAR EL USO DE LOS ANTÍDOTOS EN CATALUÑA

a) Actualización de las recomendaciones cualitativas y cuantitativas.

b) Promoción de la Xarxa d'antídots: adhesión del 100% de los centros hospitalarios de Cataluña, implicación del SEM...

ESTRATEGIA 2016-2020

2.- GENERAR CONOCIMIENTO EN MATERIA DE ANTÍDOTOS

a) Elaboración de protocolos de prevención, actuación y/o recomendaciones:

- Medicamentos altamente tóxicos en edad pediátrica.
- Botiquín de antídotos en servicios de urgencia.
- Materiales informativos para el farmacéutico comunitario.
- Elaboración de video cápsulas.

b) Fomentar estudios de investigación:

- Repetir el estudio de disponibilidad cualitativa y cuantitativa.

ESTRATEGIA 2016-2020

3.- DIFUSIÓN DEL CONOCIMIENTO EN MATERIA DE ANTÍDOTOS

a) Elaboración del Butlletí d'Antídots de Catalunya.

b) Realización anual de la Jornada de Antídotos.

c) Difusión del conocimiento.

ESTRATEGIA 2016-2020

"Si quieres llegar rápido,
camina solo. Si quieres
llegar lejos, camina
acompañado"

- Proverbio Africano

Moltes gràcies!

mrabanal@gencat.cat